

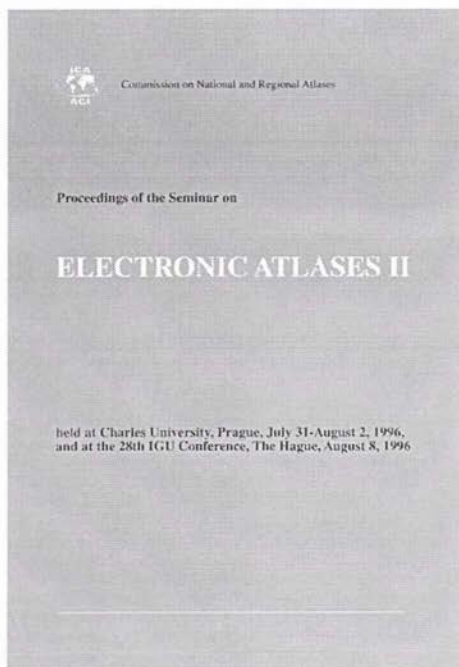
na klasične za sada samo 10%. Autori dvaju referata bave se kartografskim prikazima njemačkoga službenoga topografsko-kartografskog informacijskog sustava (ATKIS). Tema posljednjeg referata u toj skupini prijenos je podataka između geoinformacijskih sustava – izazov za budućnost.

Sljedeća skupina od osam referata bavi se kopirnim postupcima i tiskom u boji. Kao što ističe jedan od autora, oko 70% svih informacija danas se prenosi tiskom, a oko 30% otpada na elektroničke medije. Prema predviđanjima, do 2010. godine udvostručit će se medijsko tržište, a udio tiskanih informacija smanjit će se na 50%. Drugim riječima to znači da će se udio tiska u sljedećih deset godina povećavati godišnje za 4-5%. I na području tiska zbile su se posljednjih godina velike promjene. Dok su 1993. tiskare primale oko 20% narudžbi u digitalnom obliku, danas primaju 85%, a uskoro će ih primati 100%. Nužno je stoga da se tiskare potpuno preorijentiraju na digitalne postupke od osvjetljavanja filmova, prenošenja podataka iz računala izravno na ploče za tisak do digitalnog tiska.

Tema je posljednjih četiriju referata položaj kartografije u novim komunikacijskim medijima. Pojam *multimedija* proglašen je 1995. riječju godine. Dok su multimedijske mogućnosti računala tada bile dostupne ograničenom broju stručnjaka, danas bilo koji pojedinac što se služi računalima teško može izbjeći multimediju. Naziv multimedija možda i nije najsretnije izabran, ali se ustalio, a uključuje uz tekst, crteže i slike još i zvuk i animaciju. Multimedijske primjene donose kartografiji tri bitne prednosti s obzirom na karte izrađene tiskom. U svakom trenutku omogućuju pozivanje čitavog niza dodatnih informacija u obliku teksta, fotografija i filmskih sekvenci, te trodimenzionalne prikaze i vizualizaciju pokreta i razvoja.

Nedjeljko Frančula

ICA PROCEEDINGS OF THE SEMINAR ON ELECTRONIC ATLASES II

Povjerenstvo za nacionalne i regionalne atlase Međunarodnoga kartografskog društva (ICA Commission on National and Regional Atlases) održalo je u Pragu od 31. srpnja do 2. kolovoza 1996. II. seminar o elektroničkim atlasima. Tjedan dana nakon toga u Hagu je za vrijeme održavanja 28. konferencije Međunarodnoga geografskog društva ICA organizirala specijalni simpozij o elektroničkim atlasima *Elektronički školski atlas, novi način prikazivanja geografskih informacija*. Sadržaji seminara u Pragu i simpozija u Hagu u većoj su se mjeri preklapali. Svi referati s oba skupa otisnuti su na 83 stranice formata A4 i objavljeni 1997. u izdanju Međunarodnoga kartografskog društva.

Bengt Rysted, prvi predsjednik Povjerenstva za nacionalne i regionalne atlase održao je i u Pragu i u Hagu uvodni referat o stanju izrade elektroničkih atlasa. Ugledni poljski geograf i kartograf prof. Bogodar Winid održao je u Pragu svoj posljednji referat o nacionalnim atlasima, jer je umro u prosincu 1996.

Nakon tih dvaju uvodnih referata u posebnom odjeljku pod naslovom *Izrada elektroničkih nacionalnih atlasa* Fraser Taylor, Liu Yue i Chu Shiqiang pišu o oblikovanju i izradi elektroničkoga nacionalnoga ekonomskog

atlasa Kine, a Kei Kanazawa o elektroničkoj inačici nacionalnog atlasa Japana. Timothy Trainor, sadašnji predsjednik Povjerenstva za nacionalne i regionalne atlase izvještava o planovima Držav-

nog zavoda za statistiku Sjedinjenih Američkih Država (Census Bureau) za uspostavu elektoničkog sustava pristupa njihovim podacima preko Interneta.

Treći odjeljak ima naslov *Izrada atlasa na Internetu* i sadrži četiri rada. Eva Sikierska i Donna Williams pišu o nacionalnom atlasu Kanade na Internetu i Schoolnetu, a Barend Köbben o nizozemskom iskustvu u oblikovanju i izradi atlasa za World Wide Web. Funkcionalnost elektoničkih školskih atlasa tema je kojom se u svom radu bavi Ferjan Ormeling. William Cartwright piše o korisničkim sučeljima za multimedijske kartografske proizvode.

Posljednji odjeljak sadrži šest radova – izvještaja o nacionalnim atlasima. Richard Capek piše o nacionalnom atlasu bivše Čehoslovačke, a Tomáš Beránek o prijedlogu nacionalnog atlasa Češke. Prošlost, sadašnjost i budućnost Atlasu Savezne Republike Njemačke naslov je rada Ulricha Freitag. Maria Dolores i Abad Moros izvještavaju o multimedijском prototipu nacionalnog atlasa Španjolske. O najnovijim aktivnostima u izradi nacionalnog atlasa Mađarske pišu László Bassa, Zoltán Farkas i Zoltán Keresztesi. Timothy Trainor autor je rada o nacionalnom atlasu Sjedinjenih Američkih Država.

Na kraju ove vrijedne publikacije dane su adrese svih autora.

Nedjeljko Frančula

GEOGRAPHICAL INFORMATION SYSTEMS FOR POPULATION STATISTICS

Geographical Information Systems for Population Statistics

Od travnja 1991. do veljače 1995. Odjel za statistiku Sekretarijata Ujedinjenih naroda radio je na projektu *Primjena GIS-a za demografska i srodna statistička istraživanja*. Svrha je projekta bila da se prikupe podaci o primjeni digitalne kartografije i geografskih informacijskih sustava (GIS) u državnim statističkim zavodima kako bi se pomoglo zemljama u razvoju u brzem uvođenju tih novih tehnologija.

Rezultati istraživanja objavljeni su 1997. na 92 stranice u publikaciji *Geographical Information Systems for Population Statistics* (Geografski informacijski sustavi u demografskoj statistici). Knjiga ima oznaku ISBN 92-1-161389-2, a nakladnik je Department of Economic and Social Information, Statistics Division, United Nations, New York.

Sadržaj je podijeljen u četiri poglavlja. Prvo poglavlje sadrži osnovne podatke o općim zahtjevima pri uspostavi GIS-a.

U drugom su poglavlju objavljeni podaci o primjeni digitalne kartografije i GIS-a u statističkim zavodima pojedinih država. Podaci su prikupljeni upitnikom koji je između prosinca 1993. i kolovoza 1994. upućen u državne statističke zavode 210 zemalja. Na upitnik su odgovorila 102 državna zavoda, od kojih je 28 samo potvrdilo primitak upitnika i odgovorilo da GIS ne primjenjuju u radu. Upitnik su,

dakle, ispunila 74 zavoda, od kojih 44 primjenjuje metode digitalne kartografije u svom radu, a 37 i GIS.

U trećem poglavlju analizirano je pet softverskih paketa GIS-a s obzirom na mogućnost primjene za demografska statistička istraživanja. Analizirani su: